

**PLAN PRAKTYKI
ASYSTENCKIEJ I ASYSTENSKO-PEDAGOGICZNEJ
OLIGOFRENOPEDAGOGIKA**

STUDIA PODYPLOMOWE

<p>Wymiar praktyki</p>	<p>Praktyka obejmuje trzy komponenty: (180 godzin praktyk)</p> <ul style="list-style-type: none"> • moduł z zakresu pedagogiki specjalnej SEMESTR I – 60 godzin <ul style="list-style-type: none"> – praktyka o charakterze obserwacyjno-asystenckim realizowana przez osoby, które nie mają zaliczonego modułu z zakresu pedagogiki specjalnej – odbywa się w placówkach ogólnodostępnych, integracyjnych, specjalnych – nie przewiduje samodzielnego prowadzenia zajęć! – zawiera co najmniej 30h hospitacji zajęć • praktyka w ramach przygotowania w poszczególnych zakresach pedagogiki specjalnej – 120 godzin <ul style="list-style-type: none"> – SEMESTR II – (60 godzin), praktyka asystencko-pedagogiczna (obejmuje samodzielne prowadzenie zajęć) – SEMESTR III – (60 godzin), praktyka asystencko-pedagogiczna (obejmuje samodzielne prowadzenie zajęć)
<p>Forma zaliczenia</p>	<p>zaliczenie z oceną</p>
<p>Miejsce praktyki</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Studenci studiów podyplomowych oligofrenopedagogika powinni odbyć 180 godzin praktyki kształtującej kompetencje opiekuńczo – wychowawcze, terapeutyczne i dydaktyczne, w wybranych przez siebie placówkach oświatowych tj.: <ul style="list-style-type: none"> – w przedszkolach specjalnych, – szkołach specjalnych i placówkach specjalnych, zajmujących się osobami niepełnosprawnymi intelektualnie w stopniu lekkim, umiarkowanym i znacznym. • Najwłaściwszym miejscem realizacji praktyki dla słuchaczy studiów podyplomowych oligofrenopedagogika - są przedszkola i szkoły specjalne. • Jeśli jednak student nie ma możliwości podjęcia praktyki w takiej instytucji to może realizować ją (w całości) w szkole lub przedszkolu ogólnodostępnym pod warunkiem, że Dyrektor pisemnie potwierdzi, że w placówce uczą się dzieci z orzeczeniami o niepełnosprawności intelektualnej w stopniu lekkim, umiarkowanym i znacznym a opiekunem praktyki będzie wykwalifikowany oligofrenopedagog. • Analogicznie słuchacze pracujący w w/w placówkach mają możliwość zaliczenia całości praktyki na podstawie zatrudnienia potwierdzającego pracę z dziećmi z w/w rodzajem niepełnosprawności.
<p>W trakcie praktyk Słuchacz realizuje następujące formy aktywności</p>	<ul style="list-style-type: none"> – asystowanie w procesie planowania i prowadzenia zajęć (co najmniej 30 godz.) – w ramach praktyki kształcenia kierunkowego – prowadzenie zajęć wspólnie ze specjalistą (30 godz.) – samodzielnie prowadzenie zajęć (30 godz.) – planowanie i omawianie zajęć prowadzonych przez siebie i innych (30 godz.)
<p>Cele praktyki</p>	
<p>Celem praktyki jest gromadzenie doświadczeń związanych z pracą opiekuńczo- wychowawczą, dydaktyczną i terapeutyczną z dziećmi i młodzieżą z niepełnosprawnością intelektualną oraz konfrontowanie nabywanej wiedzy psychologiczno - pedagogicznej z rzeczywistością pedagogiczną w działaniu praktycznym. W szczególności zadaniem Słuchacza jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poznanie organizacji pracy placówki, w której odbywa praktykę; – nabycie umiejętności diagnozowania, planowania, prowadzenia i dokumentowania zajęć; 	

- nabycie umiejętności prowadzenia obserwacji zajęć i jej dokumentowania;
- kształtowanie umiejętności integrowania zdobytej wiedzy w praktyce.

Zadania do realizacji

A. Praktyka obserwacyjno-asystencka 60h (semestr I)

Tę część praktyk realizują osoby, które nie mają zaliczonego modułu z zakresu pedagogiki specjalnej. Celem praktyki jest:

- Zapoznanie się z całokształtem funkcjonowania placówki oświatowej, szczególnie z jej strukturą organizacyjną, ogólnymi planami pracy dydaktyczno-wychowawczej i terapeutycznej oraz sposobami ich realizacji.
- Dokonanie ogólnej analizy koncepcji pracy zespołu wspierającego rozwój ucznia, m.in. pedagoga szkolnego, psychologa, logopedy, nauczyciela-wychowawcy, nauczycieli współorganizujących kształcenie, innych specjalistów.
- Poznanie form działań wspierających ucznia organizowanych w ramach zajęć lekcyjno-wychowawczych oraz pozalekcyjnych.
- Dokonanie analizy dokumentów dotyczących określonego ucznia (w szczególności IPET i WOPFU).
- Prowadzenie dokumentacji dotyczącej obserwowanych zajęć, sytuacji dydaktyczno-wychowawczych w dzienniku praktyk.
- Poznanie zespołu klasowego oraz prowadzenie rozmów z pracownikami placówki: nauczycielami, wychowawcami, specjalistami, dyrekcją i in.
- Zapoznanie z zasadami pracy, pomocy i wsparcia uczniów ze specjalnymi potrzebami ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z zaburzeniami wpisującymi się w aktualnie studiowaną przez studenta subdyscyplinę pedagogiki specjalnej.
- Student, jako asystent nauczyciela i wychowawcy: **hospituje zajęcia w wymiarze co najmniej 30 godzin** w jak największym stopniu związane ze studiowanym obecnie kierunkiem. Hospitując zajęcia student powinien poznać organizację nauczania oraz przebieg procesu nauczania, a także wsparcia ucznia na poszczególnych etapach kształcenia oraz swoistość przebiegu lekcji/ zajęć lub innych form wsparcia ucznia.

B. Praktyka asystencko-pedagogiczna 120h (semestr II 60h i III 60h)

1. Zapoznanie się ze specyfiką szkoły lub placówki, w której praktyka jest odbywana, w szczególności poznanie realizowanych przez nią zadań opiekuńczo-wychowawczych, terapeutyczno-rehabilitacyjnych i dydaktycznych, poznanie sposobu funkcjonowania szkoły lub placówki, organizacji pracy, pracowników, uczestników procesów pedagogicznych oraz prowadzonej dokumentacji.

2. Obserwowanie:

- zorganizowanej i podejmowanej spontanicznie aktywności formalnych i nieformalnych grup uczniów z zaburzeniami w rozwoju i z niepełnosprawnością,
- aktywności poszczególnych uczniów, z uwzględnieniem specyfiki zaburzeń i nieprawidłowości rozwojowych,
- interakcji dorosły (nauczyciel, wychowawca) dziecko oraz interakcji między dziećmi i młodzieżą (w tym samym i w różnym wieku) w sytuacjach lekcyjnych i pozalekcyjnych, uwzględniając problemy dzieci o specyficznych zaburzeniach w rozwoju,
- procesów komunikowania interpersonalnego i społecznego w grupach wychowawczych i zespołach uczniowskich (klasach), ich specyfiki, prawidłowości i zakłóceń (uczniowie z trudnościami komunikacyjnymi, w tym z zaburzeniami autystycznymi, posługujący się językiem migowym i alternatywnymi metodami komunikacji),
- czynności podejmowanych przez opiekuna praktyk w toku prowadzonych przez niego lekcji (zajęć) oraz aktywności uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, toku metodycznego lekcji (zajęć), stosowanych przez nauczyciela metod, form pracy i wykorzystywanych pomocy dydaktycznych, z uwzględnieniem rodzaju i stopnia niepełnosprawności oraz niedostosowania społecznego uczniów,
- integrowania przez opiekuna praktyk działalności opiekuńczo-, dydaktycznej, pomocowej i terapeutycznej
- dynamiki grupy (klasy), ról pełnionych przez uczestników grupy, zachowania i postaw uczniów,

- funkcjonowania i aktywności w czasie lekcji (zajęć) poszczególnych uczniów,
- sposobów aktywizowania i dyscyplinowania uczniów oraz różnicowania poziomu aktywności poszczególnych uczniów, z uwzględnieniem rodzaju i stopnia niepełnosprawności oraz niedostosowania społecznego,
- sposobu zadawania i kontrolowania pracy domowej, z uwzględnieniem możliwości uczniów,
- sposobu oceniania uczniów,
- działań podejmowanych na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa i zachowania dyscypliny uczniów,
- organizacji przestrzeni w klasie, sposobu jej zagospodarowania (ustawienie mebli, wyposażenie, dekoracje i dostosowanie ich do potrzeb i możliwości percepcji uczniów w zależności od rodzaju i stopnia niepełnosprawności);

3. Współdziałanie z opiekunem praktyk (asystowanie) w:

- sprawowaniu opieki i nadzoru nad grupą oraz w zapewnianiu bezpieczeństwa,
- podejmowaniu działań wychowawczych i terapeutyczno-rehabilitacyjnych wynikających z zastanych sytuacji,
- prowadzeniu zorganizowanych zajęć wychowawczych,
- planowaniu i przeprowadzaniu lekcji (zajęć),
- organizowaniu pracy w grupach, stosownie do możliwości i ograniczeń uczniów,
- usprawnianiu zaburzonych funkcji uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
- przygotowaniu pomocy dydaktycznych adekwatnych do możliwości i ograniczeń uczniów,
- doborze i wykorzystywaniu środków multimedialnych i technologii informacyjnej w pracy dydaktycznej z uczniami o zróżnicowanych możliwościach i ograniczeniach,
- ocenianiu uczniów,
- organizowaniu przestrzeni klasy,
- podejmowaniu działań w zakresie projektowania i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej;

4. Pełnienie roli opiekuna-wychowawcy oraz nauczyciela, w szczególności poprzez:

- diagnozowanie dynamiki grupy oraz sytuacji uczniów w grupie,
- poznawanie uczniów, ich sytuacji społecznej, potrzeb, zainteresowań i zdolności, z uwzględnieniem rodzaju i stopnia niepełnosprawności oraz niedostosowania społecznego,
- samodzielne prowadzenie działań opiekuńczo-wychowawczych i terapeutycznych wobec grup i poszczególnych uczniów, z uwzględnieniem ich potrzeb, zgodnie z możliwościami wynikającymi z niepełnosprawności oraz niedostosowania społecznego,
- sprawowanie opieki nad grupą w toku spontanicznej aktywności uczniów,
- organizację i prowadzenie zajęć wychowawczych (w tym zajęć integrujących grupę i działań profilaktycznych) w oparciu o samodzielnie opracowywane scenariusze,
- podejmowanie indywidualnej pracy z uczniami (szczególnie tymi, u których występuje potrzeba stosowania odrębnych działań opiekuńczo-wychowawczych ze względu na rodzaj niepełnosprawności lub niedostosowanie społeczne),
- sprawowanie opieki nad uczniami poza terenem szkoły lub placówki,
- planowanie lekcji (zajęć), formułowanie celów, dobór metod i form pracy oraz środków dydaktycznych,
- dostosowywanie metod i form pracy do realizowanych treści, etapu edukacyjnego oraz dynamiki grupy uczniowskiej i rodzaju niepełnosprawności lub niedostosowania społecznego,
- organizację i prowadzenie lekcji (zajęć) w oparciu o samodzielnie opracowywane scenariusze,
- wykorzystywanie w toku lekcji (zajęć) środków multimedialnych i technologii informacyjnej,
- dostosowywanie sposobu komunikacji w toku lekcji (zajęć) do poziomu rozwoju i możliwości uczniów,
- animowanie aktywności poznawczej i współdziałania uczniów, rozwijanie umiejętności w miarę możliwości samodzielnego zdobywania wiedzy z wykorzystaniem technologii informacyjnej, organizację pracy uczniów w grupach zadaniowych,
- diagnozowanie poziomu wiedzy i umiejętności uczniów z zaburzeniami w rozwoju, podejmowanie indywidualnej pracy dydaktycznej z uczniem, z uwzględnieniem rodzaju niepełnosprawności lub niedostosowania społecznego,
- podejmowanie działań wychowawczych o charakterze interwencyjnym w sytuacjach konfliktu, zagrożenia bezpieczeństwa, naruszania praw innych i nieprzestrzegania ustalonych zasad,

- podejmowanie współpracy z innymi nauczycielami, wychowawcą klasy, pedagogiem szkolnym, psychologiem szkolnym oraz innymi specjalistami pracującymi z uczniami;

5. Analiza i interpretacja zaobserwowanych i doświadczanych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych, w tym:

- prowadzenie dokumentacji praktyki,
- konfrontowanie wiedzy teoretycznej z praktyką,
- ocenę własnego funkcjonowania w toku realizowania zadań opiekuńczych i wychowawczych oraz wypełniania roli nauczyciela (dostrzeganie swoich mocnych i słabych stron),
- ocenę przebiegu prowadzonych działań oraz realizacji zamierzonych celów,
- konsultacje z opiekunem praktyk w celu omawiania obserwowanych i prowadzonych działań,
- omawianie zgromadzonych doświadczeń w grupie słuchaczy.

Warunki i termin zaliczenia praktyki

- Przed przystąpieniem do realizacji praktyki obserwacyjno-asystenckiej i metodycznej, Słuchacz zobowiązany jest poinformować Instytut Pedagogiki oraz opiekuna praktyk o terminie i miejscu ich realizacji.
- Praktykę zalicza w indeksie uczelniany opiekun praktyki na podstawie dokumentacji przedłożonej przez Słuchacza (w tym ocen zaproponowanych przez nauczycieli przedszkola oraz szkoły), rozmowy dotyczącej przebiegu praktyki, samooceny.
- Ocena uzyskiwana jest ze średniej arytmetycznej uzyskanej na podstawie:
  - oceny wystawionej przez nauczyciela (opiekuna praktykanta)
  - oceny protokołów z obserwowanych zajęć
  - oceny prowadzenia dziennika praktyk
  - oceny rozmowy dotyczącej przebiegu praktyk
- samooceny dokonanej przez Słuchacza zgodnie z kryteriami oceniających go opiekunów praktyk
- Zaliczenie praktyk student uzyskuje na koniec semestru

Uwaga! Słuchacz dokumentuje przebieg praktyki na drukach do tego celu opracowanych. Wielkość rubryk w dzienniku praktyk oraz protokołach można regulować zgodnie z potrzebami wynikającymi z indywidualnego przebiegu praktyki.

Wykaz dokumentów, które student zobowiązany jest przedstawić do zaliczenia praktyki

- Potwierdzenie realizacji praktyki metodycznej.
- Opinie i oceny wystawione przez opiekunów praktyk w w/w placówkach.
- Dzienniki praktyk poświadczone podpisem opiekuna praktyki.
- Protokoły obserwacyjne z zajęć w oddziale przedszkolnym/klasie czy grupie terapeutycznej wraz z uwagami metodycznymi

Wykaz archiwizowanych dokumentów

- Indywidualny arkusz oceny Słuchacza
- Potwierdzenie realizacji praktyki obserwacyjno-asystenckiej i metodycznej.
- Opinie i oceny wystawione przez opiekunów praktyk w placówkach.
- Dzienniki praktyk poświadczone podpisem opiekuna praktyki.
- Przykładowe protokoły obserwacyjne z zajęć w wybranej klasie, grupie oraz oddziale przedszkolnym wraz z uwagami metodycznymi – 5 protokołów.